

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Ons kenmerk DJB/JZ-2392617	Inlichtingen bij	Doorkiesnummer	Den Haag
Onderwerp inspectierapport pleegzorg		Bijlage(n) 1	Uw brief

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Justitie, het inspectierapport 'Toezicht pleegzorg in Nederland' aan.

Op verzoek van de Ministeries van VWS, Justitie, de provincies en grootstedelijke regio's heeft de Inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming in 2002 de start van de hulpverlening door voorzieningen voor pleegzorg onderzocht. Inmiddels zijn er, mede naar aanleiding van de bevindingen van de inspectie, diverse afspraken gemaakt en verbetertrajecten gestart waarover ik u in deze brief zal informeren.

Ontwikkelingen in de pleegzorg

De pleegzorg is volop in beweging. De laatste 20 jaar heeft de pleegzorg te maken gehad met de decentralisatie, sanering van het aantal organisaties dat pleegzorg uitvoert en de ontvlechting van plaatsing en aanbod. Nu bereidt de pleegzorg zich voor op de invoering van de Wet op de Jeugdzorg per 1 januari 2004. Op dit moment wordt nog de laatste hand gelegd aan een aantal algemene maatregelen van bestuur en een ministeriële regeling, die voor de pleegzorg van belang zijn en de nodige veranderingen zullen bewerkstelligen.

Vanaf 1998 t/m 2001 heeft het project "Innovatie en kwaliteitsverbeteringstraject in de pleegzorg", beter bekend als "Trillium", gelopen. Trillium heeft een nieuwe visie op de pleegzorg opgeleverd, waarmee een verandering in de sector op gang is gekomen. Om de implementatie van deze visie in de pleegzorg te begeleiden is in 2002 een 2-jarig vervolgtraject onder de naam 'Pleegzorg 2' gestart.

De pleegzorg heeft dus al een aantal flinke stappen gemaakt op weg naar een meer professionele organisatie. Dat er nog een aantal stappen te nemen zijn, blijkt wel uit de conclusies van het inspectieonderzoek in de pleegzorg dat in 2002 is uitgevoerd. De inspectie heeft het onderzoek zowel bij de landelijk werkende organisaties als bij de provinciaal gesubsidieerde voorzieningen voor pleegzorg uitgevoerd. De bevindingen van beide onderzoeken komen overeen. Bij de decentralisatie van de laatste landelijk werkende pleegzorgorganisaties naar de provincies zullen afspraken worden gemaakt over de kwaliteitsverbetering van de pleegzorg. De meeste provincies hebben inmiddels aan de voorzieningen voor pleegzorg gevraagd om met een verbeterplan te komen.

Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG
Telefoon (070) 340 79 11
Fax (070) 340 78 34

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX DEN HAAG

Correspondentie uitsluitend
richten aan het postadres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief

Internetadres:
www.minvws.nl

Hieronder zal ik ingaan op de belangrijkste conclusies van de inspectie.

Start van het hulpverleningsproces

De inspectie concludeert dat de sector pleegzorg in onvoldoende mate de noodzakelijke voorwaarden creëert om te komen tot een voor cliënten en plaatsers toetsbare kwaliteit van de start van het hulpverleningsproces; het hulpverleningsplan, de beoordeling van geschiktheid, de verklaring van geen bezwaar en het pleegcontract zijn niet altijd (tijdig) aanwezig, actueel of compleet. Er is de afgelopen jaren beleidsmatig veel geïnvesteerd in pleegzorg, maar deze investeringen garanderen niet dat de cliënt vooraf en toetsbaar inzicht krijgt in hoe de start van de pleegzorg vorm wordt gegeven.

- *Hulpverleningsplan*

Het is van belang dat het hulpverleningsplan, waarin, uitgaande van het indicatiebesluit, de te verlenen hulp wordt uitgewerkt, inhoudelijk verantwoord wordt vastgesteld en vervolgens goed wordt uitgevoerd. Ook uit eerder onderzoek van de Inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming is gebleken dat instellingen in de jeugdzorg niet of onvoldoende gebruik maken van een model hulpverleningsplanning. Naar aanleiding hiervan hebben de provincies en de drie grootstedelijke regio's begin 2003 alle zorgaanbieders, dus ook de aanbieders van pleegzorg, aangeschreven om er zorg voor te dragen dat uiterlijk op 1 januari 2004 in alle gevallen een hulpverleningsplan aanwezig is. Bovendien moet het hulpverleningsplan aan de kwaliteitseisen voldoen en moet de zorgaanbieder hierover jaarlijks rapporteren aan de provincie. De inspectie gaat in 2004 specifiek toezicht houden op de aanwezigheid en de kwaliteit van hulpverleningsplannen.

Ook de MOGroep en GGZ-Nederland dragen bij aan de invoering van de hulpverleningsplannen. In het kader van het Programma kwaliteitszorg in de Jeugdzorg II is in juli 2002 een model voor hulpverleningsplanning in de jeugdzorg verspreid onder instellingen in de jeugdzorg. De instellingen kunnen gebruik maken van een op maat gemaakte ondersteuning bij de implementatie van hulpverleningsplannen. Hierbij zal extra aandacht besteed worden aan de invoering van hulpverleningsplannen in de pleegzorg. Bovendien wordt binnen het programma een specifieke cliënttevredenheidstoets voor de pleegzorg ontwikkeld.

- *De beoordeling van geschiktheid, de verklaring van geen bezwaar en het pleegcontract*

De kwaliteitsregels op grond van de Wet op de jeugdhulpverlening moeten worden omgezet in een ministeriële regeling voor de pleegzorg op grond van de Wet op de jeugdzorg. In deze ministeriële regeling wordt onder meer het volgende opgenomen: de eisen aan pleegouders, de regeling vergoedingen pleeggezinnen, het modelcontract, de pleegouder-voogd regeling. Hierover vindt overleg plaats met de betrokken pleegzorg en de inspectie. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de actualisatie van deze gegevens wanneer er veranderingen zijn in de gezinssituatie.

Differentiatie in pleegzorg

De inspectie concludeert dat de differentiatie in de pleegzorg aanleiding geeft tot aanpassing in de hulpverleningsplanning en de financiering.

Trillium heeft een nieuwe visie op de pleegzorg opgeleverd. In deze visie worden twee hoofdvarianten in de pleegzorg onderscheiden, namelijk de hulpverleningsvariant en de opvoedingsvariant. In de hulpverleningsvariant staat herstel van de gezinssituatie centraal. In de opvoedingsvariant groeit het kind voor lange tijd op in het pleeggezin. Bovendien zijn er vormen van deeltijdpleegzorg; met name weekend- en vakantiepleegzorg, ontwikkeld.

In het Besluit jeugdzorgaanspraken staan de aanspraken op grond van de Wet op de jeugdzorg beschreven. Een jeugdige kan aanspraak hebben op voltijd of deeltijdverblijf in een pleeggezin. Bovendien is het mogelijk dat een jeugdige in een pleeggezin wordt geplaatst ten behoeve van observatiediagnostiek. Met dit besluit worden dus de verschillende varianten van pleegzorg wettelijk mogelijk gemaakt. De hulpverleningsplanning en financiering zijn hiervan een afgeleide. De invoering van de Wet op de jeugdzorg heeft dus tevens aanpassing in hulpverleningsplanning en financiering als gevolg.

De inspectie concludeert dat bij 'reeds gerealiseerde plaatsingen' de wet ten dele onuitvoerbaar is. Het bureau jeugdzorg kan geconfronteerd worden met een reeds gerealiseerde plaatsing in een gezin, waarbij het wenselijk is dat dit verblijf als 'aanspraak verblijf bij een pleegouder' wordt geboden. De voorziening voor pleegzorg onderzoekt vervolgens de geschiktheid van de betrokken verzorgers als pleegouders. Het is in deze gevallen dus niet mogelijk om het geschiktheidsonderzoek voorafgaand aan de plaatsing uit te voeren. De nog op te stellen ministeriële regeling zal hierop worden aangepast.

Ketenkwaliteit

De inspectie concludeert dat zowel de plaatsers als de voorzieningen voor pleegzorg elkaar onvoldoende informatie leveren. De plaatsers geven hiermee blijk van een ontoereikende regie over het totale proces. Bovendien is niet in alle gevallen de indicatiestelling aanwezig.

In voorbereiding op de invoering van de Wet op de jeugdzorg lopen een aantal acties gericht op verbetering van de indicatiestelling en de werkwijze van het bureau jeugdzorg. De conclusie van de inspectie, dat het indicatiebesluit niet altijd (tijdig) in het dossier aanwezig is en dat de plaatser onvoldoende regie over het totale proces heeft, wordt hierin als aandachtspunt meegenomen.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. Clémence Ross-van Dorp